

KAE'!

KUULUTAMISE
JA REKLAAMI
AVALDAMISE
TINGIMUSI LK.8

Ilmub Setomaa Kultuuriprogrammi toel

SETOMAA

ajaleht.setomaa.ee

rahvaleht

Ilmub kaks korda kuus

917717361547008

Hind 5 krooni

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Nr. 1 (155)

15. jaanuar-
31. jaanuar 2007

INEMINE

2

KOHU SILVI:

kuidas Küllätüvä külast pärit tütarlaps on pidanud kirjastuse töötaja ametit, seejärel hakanud ka ise põnevate kokaraamatute väljajamiseks ning pakub Setomaa lehe lugejatele järeleproovimiseks põneva retsepti

VAHTSÖT

3

VAHTSÖNÕ PÄAVANÕP:

senise Vanemate Kogu peavanema Jüri Vaidla kinnitusele on tema aeg ümber saanud ning paras hetk on rakendi ees hobuseid vahetada

KAEMINE

4

5 MILJONIT:

kuhu, kellele ja milleks on kulutatud Seto Kultuuri-programmi raha 2007. aastal. Traditsiooniline ammandav ülevaade võimaldab lugejal oma silmaga vaadata ning hinnanta, kuidas on tema maksukroone seto kultuuri hüvanguks kasutatud

KIRÄ'

6

KUU KIRI:

Kaet naid vannu inemisi ja tuli mõtõh, midä küll näide päie mõtõlangu' sisaldasõ'. Pää' nii ku' kullanupu'!

Ülebootska Hörna Aare võtt vasta Soomõ ja Eesti kerigupäid

Saorso Kadi

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

12. jaanuaril käve' Setomaal Soomõ pääpiiskop Leo ja Eesti metropoliit Stefanus uma kaaskunnaga'. Kerigupäid võtt Obinitsah vasta Seto Kuningriigi ülebootska Hörna Aare.

Soomõ pääpiiskop Leo joudsõ Setomaalõ uma kuvvõpäävädse visiidi keskpaigah, õt tiini' Saaserinna Pühä Paraskeva kerkoh piiskopligul jumalateenüstel ja k'avvu' ar' Vërskä Seto Talomuuseumih ja Obinitsa kerkoh.

Külälisilõ näüdati Obinitsa kerkot ja kõnõldi aoluku ja peräst k' auti matsiaal setosilõ tähtsäbidõ inõmistõ haudu pääl. Kaeti Obinitsa vahtsõt üles raot ts' assonat ja tutvstõdi ka' tõisi Setomaa ts' assonidõ olukorda. Ts' assona mant minti Obinitsa Muuseumitarõ, koh muuseumi juhataja Andresoni Sigre kõnõli ja näüdäs, midä nä muuseumih hoitva' ja mäntse' rõiva' omma' setosil.

Säält minti Seto Seltsimajja, koh ülebootska pakk külälisilõ ts' aiu, sõira, piirakit ja sääl laul näile seto nuuripark «Tsihärbläse». Kingüest and ülebootska piiskop Leo ja metropoliit Stefanusõlõ Tsihärbläisi lau-laga plaadi ja Setomaa Käsitüü kaardi, koh pääle käsitõtegi-jidõ om nätä' ka' Seto- ja Petseremaa jao ts' assona' ja kerigu'.

TS' AIU JA PIIRAKIT: pääpiiskop Leo ja ülebootska Hörna Aare Seto seltsimajjah. Foto Margus Kivi

Ülebootska Hörna Aare kõnõli külälisilõ, õt kuis Eesti poolõ seto' käävä' umah Petsere Värvara kerkoh ja piiskopi palvõl kõnõli viil kuningriigi kotusõt täambätseh aoh.

Setomaa lippu näüdateh ütäl ülebootska, õt rist lipu pääl om ku' seto kultuuri õigõusu osa, nii ku' tõisil hõimurahvil — ingerläisil, vepsläisil ja kar'alaisi. Lipu kiri om

võõdõt Pangjavitsa vüükiräst ja om üts mustinõ ornament.

Kar'ala ja terve Soomõ pääpiiskop Leo toont, õt Eesti ja Soomõ murrõ' omma' ütesagamatsõ' uma- ja pärimuskultuuri ja kanoonilistõ kultuuriterritooriumi osah.

Suurõp jago Soomõ õigõusu suinõmisi omma' Kar'alast. Piiri' omma' tsuut lannü' aigu joosul ütele ja tõõsõlõ poolõ, a

suurõp jago Kar'alast jäi Novgorodi vürstiriigi ja peräst Vinne riigi võimu ala. Kar'alaisi ja setokõisi saatusõh om pall'õ ütist. Niisamatõ ku' kar'alaisil, nii om ka' setokõisi kodo' jaet katõ riigi vaihõl.

Obinitsa kogodusõl om väiga hüä' kuuhtüü Soomõh Põh'a-Kar'ala õigõusu kogodusiga', mia' lätt aastakka 1930. Mõlõba' poolõ' pidä-

vä' plaani saia' jo' s'ool suvõl kokko.

Kuvvõ päävä joosul joudsõ pääpiiskop Leo ka' Tartoh bolševikõ puult tapõt preester-märtridõ mälestüjumalateenüstelse ja tiine Talinah piiskopligul jumalateenüstel ja käve Pärnumaal ja oll Talina Issandamuutmismõ kerkoh peräst Püha Platoni jumalateenüstõ ordenidõ kätteandmisõl. ■

Algab vanade palkhoonete ülesmärkimine

Lähiajal alustavad vana taluarhitektuuri asjatundjad Setomaal Värskä ning Mikitamäe vallas ning ümbruses vanade palkhoonete kohta andmete kogumist ning majade ülevaatamist, et osutada omanikele abi lagunevate hoonete taastamisel.

Paljud vanade palkehite omanikud on huvitatud esivanemate maja elukorda seadmisest või hävimisest säästmisest, kuid tihtipeale ei leia tööde teostamiseks piisavat teavet ja töökäsi. Mitme organisatsiooni koostöös on tekkinud idee palkehite omanike selles küsimuses aidata.

Jaanuarist märtsini 2008 kogub eksperteid grupp andmeid

selliste vanade hoonete kohta, mille osas omanikud vajavad nõu. Huvilistel tuleb täita vastav küsimustik. Veebruarist aprillini käib ühe- kuni kolmeliikmeline komisjon — kus MTÜ Seto Käsitüü Kogo, MTÜ Vanaajamaja, Eesti Vabaõhumuuseumi, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, eksperdid — välitõõdel, hindab hoone seisukorda ja teeb vajadusel kirjaliku ekspertiinanguhooone kordategemiseks.

Nii hoone hindamine kui ekspertiis on omanikule tasuta. Projekti lõpus valivad MTÜ Vanaajamaja, Eesti Vabaõhumuuseum ja Põlva maavalitsus välja ühe väärtusliku ja huvitavama, kiiret abi vajava hoone ning hoone saab eripremiana tasuta kas uue laastukatus, palgivatetuse või mõne muu vajaliku töö.

Selleks sõlmisid MTÜ Vanaajamaja esindaja Ragner Lõbu, Eesti Vabaõhumuuseumi projektijuht Elo Lutsepp ja maavanem Priit Sibul vanade palkehite väärtustamise ja säilitamise koostöömemorandumi. Eesmärgiks on anda Põlvamaa elanikele nõu ja abi vanade palkhoonete seisundi hindamisel ja pakudusel lahendusid hoone kordategemiseks.

Augustis 2008 toimub ekskursioonipäev, mille käigus külastatakse huvitavaid palkhooneid ning teavitatakse osalejaid välitõõde tulemustest.

Projekti käigus on eraldi tähelepanu all rehielamud, mille kohta täidetud inventeerimis- ankeete kasutatakse Eesti Vabaõhumuuseumis maa- arhitektuuri andmebaasi koostamisel.

Vajalikud andmed

Kui Teie Setomaal või Põlvamaal asuv vana palkhoone vajab korrastamist ja te soovite selleks infot, siis edastage projekti läbiviijatele küsitlusleht järgmiste andmetega:

hoone/hoonete algne otstarve (rehielamu, elumaja, ait, saun)

hoone praegune otstarve ja seisund

hoone arvatav rajamise aeg

taluni nimi, asukoht, omaniku kontaktandmed ning katastrilise number

Täiendav info: Setomaal - Ahto Raudoja tel. 5182411, mujal Põlvamaal - Ragner Lõbu tel. 566 91553, e-post: ragnerl@hot.ee

Samuti ootavad projekti läbiviijad infot kogunud ehitusmeistrite kohta, kes tegelevad käsitsi palkmajade ehituse või taastamisega, maakivi-, vundamenti-, savi- ja muude töödega ning sooviksid liituda käsitõõmeistrite andmebaasiga.

Ettevõtmise läbiviijateks on Setomaal Seto Käsitüü Kogo, lisaks MTÜ Vanaajamaja, Põlva maavalitsus ja Eesti Vabaõhumuuseum. Idee toetub valdkonnarengukavale «2007-2010: Maa- arhitektuur ja —maastikuurimine ja hoidmine.» (SM)